

שבעת ימים פרק ראשון יומא

י.ז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלף לאו וכו' הפתח מגולה כשישפת חצי הרוחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי החלל הפתח וכו' קשיא וכו' שמתין מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש חצי שמתין שמיין אהרן וכן בין כנגד וכו' גדלו קאי וכלה כנגד חצי המזבח והוא כנגד חצי המזבח וכו' דאמר ליה הממונה וכו' אלמא רובא דמונח: (ג) שם ד"ה ממנבל סידרא דאחי מדורס לפון דמתחזי ליה:

רבינו הגנאל

וכי מאן תנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב ארא בר רב יצחק לאוקמה ביא חלוקה ואמר הא לשה אקצווי מקצווי מאן דאחי מצפון כו'. פ"י אקצווי מקצווי כלומר מנחת דרומית מצפון (משוכה) מן הזווית מבטע, ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפונית (ל) צפונית לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פלגי ולעולם בקרן דרומית דתני ארבעה הוה בחריז בתניין. ו' לישכות היו שם מבטקין אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שתיים כנגד שתיים, וקיימן לצפון עזרה, שתיים סמוכות לעזרה ושתיים סמוכות לחיל, ההמוכות לעזרה בקדשי והסמוכות לחיל בחול. והשתיים דברי הכל שותיהן שיון לשכת הטלאין ולשכת עושי לחם הפנים. וכו' ואחרות היא תנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד^(ד), והאי תנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכוולן על שם בית המוקד, ומסתברא לשכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר שמוכה היא לעזרה. והשונה צפונית מערבית ומנלן שהיא דרומית מערבית מרדימין לשכת לחם הפנים אישבת לחם הפנים. ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

דהדין עמו דהתם לא מתחזיא פתחה מחמת י"ג מעלות שצין האולס ולמוצה להכי נקט למעלה מן הסובב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסובב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות ככלל ננסין וכו' פלגינן ככ"ה אמות י"ג ומחלה צין הכבש לכותל והשאר לשולחנות אמר ר' הו"ע י"ג ומחלה ולא מתחזי פיתחה כניסת היסוד והסובב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו צ" אמות דכניסת היסוד והסובב וממוך כן הקשה מה שהקשה שהרי נוכל לפרש דבפשיטות הוא מקשה והא ר"י אית ליה מוצח ממונע וסתמא דמדות לית ליה ממונע ולכל הפחות רוציה דזרוס וא"כ סתמא דמדות דלא כוותיה והא דמסיק אלף שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דלאמר כוליה דזרוס ולא קאמרין דמתניין דמדות ס"ל דרוציה דזרוס ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחה כשלאמר ש"צ אמות ומחלה היה צין כבש לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מההיא דחיתת כראצ"י יש לומר משום דלא אשכחן אלף שלש מחלוקת צה מילתא איכא למאן דלאמר כוליה בצפון ואיכא למ"ד כוליה דזרוס ואיכא למ"ד ממונע וכיון דהיהו דמדות לא מניין לאוקמה כמאן דלאמר כוליה בצפון ולא כמאן דלאמר ממונע אין לנו לצדות מלצנו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתניין דמדות רוציה דזרוס כיון דלא אשכחן תנא דלאמר הכי אלף על כרחין ראצ"י היא דלאמר כוליה דזרוס ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההיא דתמיה אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה למימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דלסקי מינה ועוד כיון דלא תנא למ"ד לשהני אלף דלא תקשי סתמא דתמיד דמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקמה כוותיה אלף משום דאשכחן דפליג אמדות טפי הוה ניחא למימר מדאשכחן דריש פרק קדשי קדשים (זחיים דף טז): דסתמא דתמיד קא סברא מוצח ממונע כרבי יהודה ולא כראצ"י דקסבר כוליה דזרוס קאי ועוד קשה ליימא אצח שאול היא אההיא דתמיד כמו שהוכחמי לעיל דסתמא דתמיד דפליג אסתמא דיומא אצח שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס כמסקנא אלף לאו שמע מינה ראצ"י היא שמע מינה:

וְבַר קָח שִׁיב דָּרַךְ שְׂמָאלָא. תימנה לי משני לאידי ואידי דרך ימין ותנא דתמיד קא חשיב מנואי דקאי צבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאבצרי בעזרות ופניו ללשכות וקל להבין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ג.) קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ג (דף כה.) אמר שהיו מפיסין צלשכת הגזית אלמא דקאי מאבצרי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמה דקאי מנואי:

היהוה דלחם הפנים כה ואין

אלף לאו שמע מינה ראצ"י היא. ואיכסי ליה בצמלה יתירה ולא צמחה דשמעין ליה לראצ"י צ"י שלישי (לקמן דף לו.) דלאמר כוליה מוצח דזרוס קאי וכל חזי חלל הפתח מגולה (ה). ואי קשיא איכי מתוקמה סתמא מדות אליציה הא שמעין מהא סתמא שאולס המוצח שבע אמות בצפון על כרחין הא מפרש"ה הני עשרים ותמשה אמות שאתה נותן שצין בין כבש לכותל אלף חמשה אמות ומחלה והכבש והמונח ששים ושתים הרי המוצח כולו דזרוס קאי וכולו כנגד חצי עזרה והמונח כולו למקום הננסין. וא"כ אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לחלפין ויש לך להרבות ולמעט ליהינן שטרחה כר"י מני מנ"ט מוקמת לה ויהא מוצח ממונע בצמלע עזרה כילד מן עשרים ואחת ומחלה מהם צין כבש לכותל והכבש שלשים וחצי המוצח ששה עשר נמנע חמלעו של מוצח לטוף ס"ז ומחלה שהוא חמלע עזרה הא לא מנ"ט אמרת שלא יהו מקום השולחנות והנסין אלף שלש ומחלה. ובעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אבהו וכל הסוגיא בצפון אחר רב אדא בר אבהו אמר הא מני אמתניין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עליוהי מתניין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא שמעין ליה דפליג אסתמא דמדות דתנא ר"י אמר מוצח ממונע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמא רוציה דמונח דזרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלף לאו שמע מינה ר"י היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: רב אדא בר יצחק אמר הא לשכס הטלאים אקצווי מקצווי. בשתי המקצועות נראית שארוכה היא ועומדת בצמער ומארכת לגד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמאכן ומאכן: **והאי מנפון מיתחזיא ליה.** משוכה לגד דרוס יומר: **והאי מדורס מיתחזיא ליה.** משוכה לגד צפון: **מסבברא דצמערציה דרומית הוה.** טפי ומודי צה תנא דתמיד אלף דנקיט סידרא (ג) מדורס לצפון מיתחזי ליה דרך הילוכו כאליו הוא בצפון: **מדרימין לחם הפנים.** דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מנפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשכת הטלאים צפונית מערבית לשכת החותמות צמערציה צמורחית לשכת בית המוקד צמורחית עלה מתני' דמדות אמרני דרומית מורחית היא איתה לשכת לחם הפנים: **ומשניין דתמיד רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בזהדי דקאזיל ומני מדורס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתניין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

וְבַר קָח שִׁיב דָּרַךְ שְׂמָאלָא. תימנה לי משני לאידי ואידי דרך ימין הפנים נמי אקצווי מקצווי דקיימא צמורח ומאן דלמי מנפון מתחזיא דזרוס ומאן דלמי דרומית מצפון מיתחזיא צפון דלשכת טלאים צפונית מערבית ולשכת בית המוקד דרומית מערבית ולשכת לחם הפנים מורחית צפונית לשכת החותמות ולשכת בית המוקד צפונית מערבית לשכת לחם הפנים וי"ל דעל כרחין לשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת שצה גמו צית חשמונאי אצני מוצח ואחת שצה יורדין לצית אחת שצה גמו צית חשמונאי וינהו שהרי לא היה צבית המוקד אלף ארבע לשכות ואי דתמיד דלשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת צבית מערבית דרומית ואחת צבית מערבית דרומית כי חשבת דרך ימין משמע דלוחם שמי לשכות היו אמת צבין מורחית צפונית ואחת צבין מערבית צפונית מיהו הא קשיא לן מנא ליה הא דקאמרין מסבברא דצבין מערבית דרומית הואי דילמא צפונית מערבית הואי ואפ"ה מיתרנא שפיר אי

העזילה דליכא למימר הני אחרוני יניהו שהרי לא היה צבית המוקד אלף ארבע לשכות ואי דתמיד דלשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת צבין מערבית דרומית ואחת צבין מורחית דרומית ובההיא דמדות כי חשבת דרך ימין משמע דלוחם שמי לשכות היו אמת צבין מורחית צפונית ואחת צבין מערבית צפונית מיהו הא קשיא לן מנא ליה הא דקאמרין מסבברא דצבין מערבית דרומית הואי דילמא צפונית מערבית הואי ואפ"ה מיתרנא שפיר

(א) ע"י בערוך ערך ק"ן פ"י כס"ר משה הרטלן.

תוס' ישנים

האי ציטבה אקצווי מוקצווי כו'. הקשה ריב"ז למה הולך למדן קן, לישני ליה צבית המוקד היה לצפון של עזרה, וא"כ היה או דרוס צית המוקד צפון עזרה, וא"כ הא דקאמר בתמיה דלשכת טלאים הויה במקצוע צפונית מערבית היינו צפונית מערבית דעזרה שהוא מערבית דרומית של צית המוקד, היינו דקאמר בתמיה מדות דלשכת טלאים מערבית דרומית דצבית המוקד קאי (מני). וציהי אמי נמי שפיר מלחם הפנים דקאחזי ליה מדינות צבין מורחית דרומית ובתמיד חשיב ליה מורחית צבין (מערבית) [מורחית] צפונית. דהא דחשיב ליה מדות דתמיד מורחית דרומית היינו מורחית דרומית דצית המוקד שהוא צפונית [מורחית] של עזרה, ואמי מני שפיר הא דקמי בתמיד לשכת צית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא, שאינן שמהן לצין הו בעזרה. וצמדות חשיב לשכת שצה גמו צית חשמונאי אצני מוצח ולשכת בית העזילה דלא חשיב הכא. ואין זו קושיו כלל, כי אין לו למנות לשכת לחם הפנים ולשכת בית קרבן צבונה וצבית המוקד, שהרי לא היו אלף צבחת מן ומחלה מפסקת בין שמהן, וא"כ האין היו שם ד' לשכות, ולא היה להן שם (אלף דרומית לשכת בית המוקד דרומית מערבית עלה מתני' דמדות אמרני דרומית מורחית היא איתה לשכת לחם הפנים: **ומשניין דתמיד רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בזהדי דקאזיל ומני מדורס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתניין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

לפי משמעות הקושיו מוצח

מוקד	לחם
בית המוקד גדול	
חולמות	טלאים

מערב

העזילה דליכא למימר הני אחרוני יניהו שהרי לא היה צבית המוקד אלף ארבע לשכות ואי דתמיד דלשכת החותמות ולשכת בית המוקד אחת צבין מערבית דרומית ואחת צבין מורחית דרומית ובההיא דמדות כי חשבת דרך ימין משמע דלוחם שמי לשכות היו אמת צבין מורחית צפונית ואחת צבין מערבית צפונית מיהו הא קשיא לן מנא ליה הא דקאמרין מסבברא דצבין מערבית דרומית הואי דילמא צפונית מערבית הואי ואפ"ה מיתרנא שפיר

(א) ע"י מ"י פלך ד"ה הא לשה וי"ק.
(ב) וכדכרי רבינו אלו ימיש קושיות תוס' לעיל ע"י ד"ה דרומית מורחית ע"ש.